

Slutrapport - Konferens APR Architectural Paint Research Stockholm 12 – 15 mars 2014

Ann-Marie Mild

Redovisning av använda stipendiemedel från Märta, Gunnar och Arvid Bothéns stiftelse:

Beviljade medel användes för mitt deltagande i den femte internationella konferensen om arkitekturbunden färgarkeologi, APR Architectural Paint Research. Konferensen hölls i Stockholm den 12 – 15 mars 2014. Vi var sammanlagt 145 deltagare från 16 länder. Deltagarna kom från olika yrkesområden med färg som gemensam nämnare: konservatorer, forskare, arkitekter, färgtillverkare, målare och förvaltare för att nämna några. Konferensen hölls på Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA Konferenscenter, som ligger på Grev Turegatan. Allt var mycket väl organiserat och det var hög kvalitet från början till slut. Vi fick ta del av tjugofyra väldigt intressant föreläsningar inom ämnesområdet för färg och arkitektur. Förutom fantastiska föreläsningar med olika infallsvinklar i ämnesområdet fick vi möjligheten att njuta av god mat vid lunchtid och fint arrangerad middag på torsdagskvällen. Den första dagens afton hade vi på grund av konferensens internationella karaktär också fått en inbjudan av Stockholms stad till en välkomstmottagning på Stockholms stadshus. Denna avslutades med en guidad tur i salarna. Efter konferensens tre dagar fanns också möjlighet att följa med på en exkursion. Det fanns fyra alternativa mål såsom Drottningholms slottsteater, Kina Slott, Södra Bancohuset och Nationalmuseum. Jag valde att följa med och titta bakom kulisserna på Drottningholms Slottsteater. Där gavs möjlighet att ta en ordentlig titt på hela den fantastiska teatern, dess intakta salar, salongen, kulisserna, alla loger mm. Det var verkligen superspännande. Vi fick också inblick i konservatorernas arbeten med tapeter och färg mm.

Först ut som föreläsare på konferensen var Helen Hughes som arbetar med forskning och konservering av historiska interiörer i Storbritannien. Hon talade om vikten av en gemensam lägsta godtagbara standard för att utföra färgundersökningar. Helen gjorde en liknelse med Gullock och de tre björnarna. En del gör för mycket analys, en del för lite och att vi som arbetar inom området bör ha en gemensam nivå att arbeta mot. Hon berättade om utvecklingen av APR från 1970-talet fram till våra dagar. Från att konservatorn varit en konstnär, en hantverkare till en person som arbetar interdisciplinärt – som har fått trampa ny mark i viss mån. Kort sammanfattat har detta resulterat i en metodutveckling som innebär att ett färgunderökningsprojekt bör innehålla sex olika moment: att först hjälpa beställaren att reda ut syftet med undersökningen och att tydligt redovisa hur målet kan uppnås. Det andra momentet är att söka information som tidigare dokumentation, beskrivningar, fotografier eller dylikt. Tredje momentet utgörs av undersökning på plats, provtagning, redovisningar av var prover är tagna och att de är tagna på rätt sätt. Moment fyra är framställning och dokumentation av tvärsnitt. Femte momentet är själva presentationen, rapporten, resultatet. Och slutligen moment sex: att arkivera prover och dokumentation. Detta är grundläggande och ”bra nog”. Det går att nå längre med t ex fördjupade analyser eller annat som innebär mer kunskap. Resultatet skall också bli begripligt för beställaren, objektets historia skall berättas på ett tydligt sätt.

Kathrin Hinrichs Degerblad från Riksantikvarieämbetet talade om utmaningen med bevarande av tidigare provtagning och resultat för att kunna hålla dem tillgängliga för framtida forskning. Att tillgängliggöra referensmaterial och analysresultat innebär att det kan sparas både tid och pengar. Kathrin redovisade också arbetet med att ta fram en europeisk standard för provtagning.

Slutrapport - Konferens APR Architectural Paint Research Stockholm 12 – 15 mars 2014

Ann-Marie Mild

Sedan följde föreläsningar om många lärorika projekt såsom Benjamin Haavik som arbetar med bevarande av flertalet sk Historic house museums (36 st) i New England USA. Där hade olika konsulter redovisat färgundersökningar på så olika sätt att personalen själva tog fram en standard, ett formulär för konsulten att använda. Detta för att kunna göra resultaten mer begripliga och användbara. Jennifer Cappeto har genom intervjuer undersökt vad olika yrkesgrupper eftersöker för information i en färgundersökning. Byggmästaren, förvaltaren, som ville göra "rätt" som ville veta vilken färg de skulle måla med. För mycket information blev mer förvirrande. Rätt kulör, glans och färgtyp att beställa räckte. Intervjuer gjordes med myndighetspersoner, arkitekter, byggnadsantikvarier och dekorationsmålare. Beroende på profession var behovet olika. Antikvarien kanske mer behövde data för att sätta färgsättningen i ett sammanhang medan dekorationsmålare även behövde information om hur färgen var applicerad etc. Mer tekniska vinklingar gav t ex Anna Henningson som höll ett jätteintressant anförande om färgundersökning på två stenportaler från 1644 i Stockholm. Därefter föreläsningar om mer djupgående analys av pigment och bindemedel, flamskyddsfärg, färgsättning av hus i Visby. Detta är bara några av de 24 föreläsningarna. Alla var lika intressanta och det behandlade färgforskning med exempel från många hörn av världen och med skilda infallsvinklar. Ett speciellt gripande arbete redovisade Anke Scarrahs från Tyskland. Hon berättade om sitt arbete med dekorativa ytor i historiska byggnader i de äldsta delarna av Damaskus. Detta fältarbete som inbegrep dels den pedagogiska biten att utbilda konservator på plats och arbeta under relativt primitiva förhållanden. Materialet i sig som en utmaning, metoden som är en slags bemålad intarsia med inlägg av metaller som täcker väggar och tak i rummen. Den bruna tjocka fernissa som har bidragit till villfarelsen att alla dessa ytor är bruna. Att tvätta bort fernissan och återupptäcka dessa fantastiska utsmyckningar – ja det var så fascinerande att se. Anke hade en väldigt personlig relation till de här miljöerna och människorna och hade så haft under cirka femton år på plats.

Erfarenheterna som kommunicerades under konferensen har jag med mig i mitt arbete som målerikonservator. Det har fördjupat min egen inblick i och kunskap om arbetet med konservering och restaurering av historiska miljöer. Detta gäller såväl i pågående arbete med bland annat Gustavi Domkyrka i Göteborg men även inför framtida uppdrag. Det har varit mycket värdefullt för mig.

Eftersom det är omöjligt att redovisa konferensen i sin helhet här så vill jag rekommendera den bok som innehåller alla föredragen, utgiven på Archetype Books "Standards in Architectural Paint Research". Den är sammanställd av Lisa Nilsen och Kathrin Hinrichs Degerblad. Den är riktigt riktigt fin! Tack för givande dagar och trevliga minnen. För mig som Göteborgare var det roligt att få komma till Stockholm ett par dagar och samtidigt kunna passa på att träffa några av mina konservatorsvänner från utbildningen på Kulturvård!

Varmt tack till Syskonen Bothéns stiftelse för att ni gjort detta möjligt för mig.

Ann-Marie Mild, Konservator på Studio Västsvensk Konservering i Göteborg